

B.T. 18/8-87

Rudolf Hess er død

BERLIN: Den siste krigsforbryterfangen i Vest-Berlin og Adolf Hitlers gamle stedfortreder, Rudolf Hess, døde mandag, 93 år gammel.

Dette opplyser Hess' advokat, Alfred Seidl.

Jeg fikk beskjed om at Hess var død fra hans sønn, Wolf-Rüdiger Hess, opplyser Seidl i intervju med nyhetsbyrået AP.

Advokat Seidl, som ofte har fungert som Hess-familiens talsmann, sier at han ikke vet hva som forårsaket dødsfallet.

Hess' sønn ble informert om dødsfallet av de vestlige allierte myndighetene i Vest-Berlin. Døden inntraff mandag ettermiddag. Han har i de senere år lidd av svak helse.

Rudolf Hess — en gang Hitlers stedfortreder — oppfattes som politisk naiv. Han har vært fange i Spandau siden Nürnberg-dommen.

— Det var Hess' ønske å bli begravet i Wusiedal, en liten by i det nordøstlige hjørnet av Bayern, opplyser Seidl.

Men i flere år har det versert ubekreftede meldinger om at Hess' legeme skulle kremeres umiddelbart etter hans død, og at Spandau-fengslet skulle rives for å forhindre det fra å bli samlingssted for nazi-sympatisører.

Mannen som ville stoppe krigen

TOMAS TORSVIK

Datoen var 10. mai 1941. Førerens stedfortreder, Rudolf Hess, lettet fra en flyplass ved Augsburg i Tysklands nyeste Messerschmitt-modell. Han var offisielt Det tredje Rikes nest mektigste mann og hadde ingen vanskeligheter med å klarere ut for en tur til Stavanger. Men han fløy til Skottland, og noen timer senere hoppet han ut i fallskjerm og lot flyet knuses mot bakken.

Rudolf Hess mente han skulle gjøre menneskeheten en stor tjeneste ved å forhandle fram en fred mellom Storbritannia og Tyskland. Han ble bare en episode. Men han fanget oppmerksomheten og han har opptatt historikerne siden. Han har tatt et ubesvart spørsmål med seg i graven: Visste han at Hitler halvannen måned senere skulle overfalle Sovjetsamveldet? Ja, sa Stalin, og ja sier sovjetiske historikere. Han skulle sikre Storbritannias nøytralitet mens Hitler slo til mot øst. Hess kan ha tenkt noe slikt. Men så vidt man vet, ga han ikke britene tidspunktet for «Barbarossa», - innmarsjen i Sovjetsamveldet. Ved å gjøre det, ville han jo ha forrådt Hitler,

og Hess var trofast mot Hitler til det siste. Kanskje kjente han ikke tidspunktet. Under alle omstendigheter var hans flukt til Storbritannia en naiv politisk handling, og Churchill var ikke et øyeblikk i tvil: «Han kom til oss av egen fri vilje, og selv om han ikke hadde noen fullmakt, kunne han på en måte betraktes som sendemann for sitt land. Han var et medisinsk, ikke noe kriminelt tilfelle, og bør vurderes deretter.»

Hitler hadde lidd sitt første nederlag høsten 1940, skjønt det ikke ble rettelig forstått. Han hadde måttet oppgi invasjonen av Storbritannia på grunn av RAFs intense motstand. I stedet forberedte han felttoget mot Sovjet. Dette omslaget kan ikke ha gått Hess forbi. Han sto ikke Hitler så nær som før, etter krigsbruddet hadde de militære fylt den nærmeste ringen omkring Hitler. Men han hadde lagt merke til Hitlers skuffelse over at det var blitt krig med britene, og han delte sin Førers engstelse for en tofrontskrig. Hess' kjennskap til og forståelse av britene glimret imidlertid nesten ved sitt fravær. Han trodde det eksisterte en fredsvennlig opposisjon mot Churchill, og han trodde at ved å

komme i kontakt med den, ville han nå fram til kongen i London. Der ville han legge fram freds-vilkår som britene måtte akseptere, fordi alternativet ville være at Storbritannia ble sultet ut av tyske ubåter.

Dette var hjernespinnet, som så meget annet hos Hess. Han trodde på Hitler, på Tysklands kommende storhet, på retten til livsrom. Akkurat her hadde han faktisk bidradd til Hitlers politiske verdensanskuelse. Han hadde vært ved Hitlers side siden Hitler tok de første skritt mot makten.

Hess' flytur til Skottland vakte oppsikt, og det er mildt sagt. Britenes versjon, som kom dagen etter over BBC, var at Hess var flyktet fra Hitler og Gestapo. Hitler var rasende og hadde et vanskelig døgn før han bestemte seg for å erklære Hess for sinnsyk. Siden svirret rykter og teorier, og så ble det taust omkring Hess til han dukket opp for krigsforbryterdomstolen i Nürnberg. Han fikk livsvarig fengsel, som han nå har sonet.

Det er i grunnen lite å berette om Hess' førti år i Spandau-fengslet, trass i at det er skrevet bøker om ham. Han var en nervøs, livsfjern og krevende fange og simulerte stadig sykdom og

sviktende hukommelse. Vokterne sa at det feilte ham ingenting som ikke et spark i baken ville kurere. Han holdt hele sitt liv fast på at hans avhopp til Storbritannia var hans eget påfunn, ikke Hitlers. Det er trolig riktig. — Vestmaktene prøvde fra tid til annen å få den gamle mannen benådet, men alle forsøk strandet på et sovjetisk veto. Fieremaktskontrollen over Spandau-fengslet i Berlin var den siste levning av stormakts-samarbeidet fra krigens dager.

Et lite minne kan tidfestes til midten av mai 1941 og stedfestes til jernbanens plattformholdeplass på Kristianborg. På min vei til jobben så jeg et dikt som var slått opp på venteskurret:

Es geht ein Lied durchs ganze Land:
Wir fahren gegen Engelland.
Wenn aber jemand wirklich fährt,
dann wird er für verrückt erklärt.

To tyske offiserer skulle også med toget, de oppdaget også diktet og leste det. Jeg var spent på reaksjonen. De lo, og jeg tenkte at noen av dem har i det minste beholdt evnen til å le av seg selv.